

Referat fra møde i Muslingeudvalget tirsdag den 25. august 2020 kl. 10 - 15

Mødet blev afholdt hos DTU Lyngby
Tirsdag den 25. august 2020

Deltagere:

MFVM, Fiskeri	Mikkel Stage, Janne Palomino Dalby, Mads Nørgaard Larsen (ref.)
Fiskeristyrelsen	Anja Boye, Stig Prüssing, Iben Astrup
DTU Aqua	Pernille Nielsen, Jens Kjerulf
Miljøstyrelsen	Anna-Grethe Underlien Pedersen
Danmarks Naturfredningsforening	Henning Mørk Jørgensen
Centralforeningen Limfjorden	Bo Husted Kjeldgaard
Foreningen Muslingeerhvervet	Henrik Nielsen
Limfjordsfiskernes Østersforening	Peter Pedersen
Danmarks Fiskeriforening PO	Henrik S. Lund, Ole Lundberg Larsen
Danish Seafood Association	Tanja Dragsbæk
Dansk Akvakultur	Niels Henrik Henriksen
Brancheforening for skaldyrsopdræt	Lars Erik Holtegaard
Fiskeindustriens Arbejdsgiverforening	Søren Mattesen
Danmarks Sportsfiskeriforbund	Lars Brinch Thygesen

Dagsorden:

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang og drøftelse af konsekvensvurderinger og notater af fiskeri i Natura 2000 områderne Nissum Bredning, Lovns Bredning og Løgstør Bredning
3. Temadrøftelse om skaldyrsopdræt
4. Evt.

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Mikkel Stage bød velkommen til mødet og takkede deltagerne for at møde fysisk i en tid præget af covid19. Der lød også en stor tak til DTU Lyngby for at stille lokaler til rådighed og for at sikre, at mødet kunne gennemføres ansvarligt og under hensyntagen til bestemmelserne om afstand, afspritning osv.

Mikkel Stage oplyste, at formålet med mødet var at drøfte de fremsendte notater og konsekvensvurderinger for fiskeri i Natura 2000-områderne i Limfjorden, samt at have en temadrøftelse af skaldyrsopdræt med henblik på levering af input til det kommende regelarbejde.

Der var ikke punkter til eventuelt og dagsordenen blev godkendt.

2. Gennemgang og drøftelse af konsekvensvurderinger og notater af fiskeri i Natura 2000 områderne Nissum Bredning, Lovns Bredning og Løgstør Bredning

Mikkel Stage oplyste, at Miljø- og Fødevareministeriet havde modtaget ansøgninger fra Danmarks Fiskeriforening PO og Limfjordsfiskernes Østersforening angående fiskeri efter blåmuslinger, østers og søstjerner i Natura 2000-områderne Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning for den kommende sæson 2020/2021. DTU Aqua var blevet anmodet om i henhold til køreplanen for flerårige konsekvensvurderinger at udarbejde notater og konsekvensvurderinger for det ansøgte fiskeri.

Mikkel Stage gav ordet til Pernille Nielsen og oplyste, at der efter DTU Aquas præsentation ville være mulighed for en generel drøftelse af notatet for Nissum Bredning og konsekvensvurderinger for Løgstør og Lovns bredninger.

Pernille Nielsen gennemgik notatet for Nissum Bredning og konsekvensvurderinger for Lovns Bredning og Løgstør Bredning.

Nissum Bredning

Ansøgt fiskeri

500 tons søstjerner

Notatet for Nissum Bredning omfattede monitoring af flad østers, stillehavsøsters og søstjerner, beregning af påvirket areal og et opdateret afsnit om bundfauna.

Bestanden af søstjerner i Nissum Bredning var vurderet til 3.400 tons, hvilket var nogenlunde det samme som i 2019. Søstjernebestanden i hele Limfjorden var estimeret til 26.000 tons.

Bestanden af stillehavsøsters i Nissum Bredning lå også på det samme niveau som i 2019, mens bestanden var faldet i resten af Limfjorden. Der blev dog taget forbehold for, at stillehavsøsters kun var undersøgt på vanddybder >3 meter. Det havde ikke været muligt at udpege særlige områder for fiskeri af stillehavsøsters, da der ikke var observeret områder med tætte biomasse-tætheder.

Pernille Nielsen oplyste, at der i år var anvendt nye gendannelsestider for bundfauna. De anvendte gendannelsestider var baseret på nye undersøgelser¹, der var foretaget specifikt i fem udvalgte Natura 2000-områder, herunder Nissum, Lovns og Løgstør Bredninger. For Nissum Bredning var gendannelsestiderne ændret fra fire til fem år.

Anbefalinger for Nissum Bredning

- Fiskeri af 500 tons søstjerner ville være bæredygtigt for bestanden.
- Søstjernefiskeri uden for ålegræskasserne ville ikke påvirke ålegræsset.
- Søstjernefiskeri ville påvirke makroalger i begrænset omfang.
- Det havde ikke været muligt at udpege særlige områder til fiskeri af stillehavsøsters.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at de nye gendannelsestider for bundfauna alene bidrog til status quo og ikke til opnåelse af god økologisk status. Pernille Nielsen svarede, at formålet med undersøgelserne ikke var opnåelse af god økologisk status, men at dokumentere fiskeri-effekter på bundfaunaen. Henrik S. Lund spurgte, om der i undersøgelserne var taget højde for, at fiskeriets effekt var marginal sammenlignet med eksempelvis iltsvind. Pernille Nielsen svarede, at undersøgelserne var baseret på indsamling af arter, som var kendetegnende for området, og dermed indirekte en effekt af iltsvindshændelser.

Mikkel Stage spurgte til situationen omkring fund af *bonamia* i flad østers i Nissum Bredning. Jens Kjerulf svarede, at prøverne fra Nissum Bredning var forsinket grundet covid19, dog viste foreløbige analyser en høj koncentration af *bonamia*.

Peter Pedersen spurgte, om der var testet for *bonamia* i flad østers ved klappladser med oprensningssaffald. Jens Kjerulf svarede, at han ikke kunne erindre de præcise lokationer. Peter Pedersen tilføjede, at det var problematisk, at der blev lagt klappladser i områder, hvor flad østers var i tilbagegang. Anna-Grethe Underlien Pedersen præciserede, at der var tale om bypass-pladser og ikke klappladser.

Niels Henrik Henriksen spurgte, om *bonamia* resulterede i en øget dødelighed i flad østers. Jens Kjerulf svarede, at der ikke var lavet en systematisk opmåling, men at der var konstateret mange døde østers i undersøgelserne. Bo Husted Kjeldgaard bekræftede, at man oplevede mange døde østers i Nissum Bredning.

Niels Henrik Henriksen spurgte, hvorfor der ikke var ansøgt om østersfiskeri i Nissum Bredning. Bo Husted Kjeldgaard svarede, at man ønskede at fiske sin kvote længere inde i fjorden.

¹ Eigaard, O.R., McLaverty, C., Olsen, J., Dinesen, G.E., Brooks, M.E., Kristensen, K., Gislason, H., Nielsen, P. & Petersen, J.K. (2020). Påvirkning af økosystemkomponenten bundfauna i Natura 2000-områder ved fiskeri med skrabende redskaber. DTU Aqua-rapport nr. 363-2020. Institut for Akvatiske Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet. 45 pp. + bilag

Flad østers uden for Natura 2000-områderne

Pernille Nielsen forklarede, at flad østers hovedsageligt var observeret i Løgstør Bredning og området omkring Venø, mens bestanden næsten var halveret i Nissum Bredning. Den samlede bestand for Limfjorden var på ca. 5.000 tons.

Anbefalinger flad østers uden for Natura 2000-områderne

- Fiskeri af 50 tons flad østers ville være bæredygtigt for bestanden.
- Der kunne ikke anbefales særlige områder, hvor fiskeriet kunne koncentreres.

Bo Husted Kjeldgaard spurgte, om flad østers i område 28 var placeret uden for stenrev og dermed fiskbare. Pernille Nielsen svarede, at dette ikke vides præcist, men at det formentligt forholdte sig sådan, da DTU ikke fiskede på stenrevne. Det blev tilføjet, at de observerede østers i område 28 var relativt små, mens størrelsen i område 7 og 8 var større.

Løgstør Bredning

Ansøgt fiskeri:

6.500 tons blåmuslinger

150 tons flad østers

200 tons søstjerner

Der var for Løgstør Bredning udarbejdet en fuld konsekvensvurdering jf. køreplanen for flerårige konsekvensvurderinger. Den fulde konsekvensvurdering omfattede monitoring af bestande (blåmuslinger, flad østers, søstjerner, stillehavsøsters), opdateret ålegræsmodel, opdateret makroalgekortlægning, beregning af arealpåvirkning og opdaterede gendannelsesperioder for bundfauna.

Bestanden af blåmuslinger var steget i forhold til 2019 og var på ca. 27.000 tons. Bestanden af flad østers var faldet en smule til ca. 2.000 tons og var koncentreret i den vestlige del af Løgstør Bredning. Søstjernebestanden var på ca. 15.000 tons, hvilket var nogenlunde det samme som i 2019.

Bestanden af stillehavsøsters var næsten halveret i forhold til sidste år. Den store reduktion i bestanden fik den til at fremstå mere koncentreret, særligt i område 34.

Der var foretaget en fuld monitoring af ålegræs på 247 stationer fordelt på 44 transekter på vanddybder 1-6 meter. Der var observeret ålegræs på 1-3 meters dybde og ikke på vand dybere end 3 meter. Ålegræsbede var observeret ud til 2 meters dybde, mens enkeltstående frøspirer blev observeret ud til 3 meters dybde. Generelt blev der observeret en tilbagegang sammenlignet med 2016.

Der var udpeget nye ålegræskasser baseret på en samlet vurdering ud fra ålegræssets aktuelle udbredelse, modelresultater og den generelle viden om ålegræssets udbredelse. De nye ålegræskasser tog hensyn til alle forekomster af enkeltstående frøspirende planter. Der var etableret fem sammenhængende forbudsområder med forekomst eller potentielle forekomster, inklusive en 100 meters bufferzone til beskyttelse mod fysiske påvirkninger. Bufferzonen var

reduceret fra 300 meter til 100 meter, da nye undersøgelser viste, at resuspension fra fiskeri ikke havde en effekt på ålegræsset sammenlignet med den naturligt forekommende resuspension. En bufferzone på 100 meter havde til formål at sikre, at redskaberne ikke havde en fysisk påvirkning på ålegræsset.

Der var også foretaget en fuld monitorering af makroalger. Sargassotang var meget dominerende i store områder, mens der var andre områder, hvor den ikke forekom.

Anbefalinger for Løgstør Bredning

- Fiskeri af 6.500 tons blåmuslinger ville ikke være bæredygtigt for bestanden.
- DTU Aqua vurderer, at et fiskeri af 5.500 tons blåmuslinger ville være bæredygtigt for bestanden.
- Fiskeri af 150 tons flad østers ville være bæredygtigt for bestanden
- Fiskeri af 200 tons søstjerner ville være bæredygtigt for bestanden

Henrik S. Lund spurgte, om den reducerede kvote i Løgstør Bredning skyldtes bekymringer omkring rekruttering og hvilke hensyn, der var taget i rådgivningen. Pernille Nielsen svarede, at der var en samlet vurdering baseret på tidligere erfaringer og det faktum, at der længe ikke havde været god rekruttering i Løgstør. Man havde valgt at være ekstra forsigtig i rådgivningen, da der nu endelig var kommet et yngelnedslag i Løgstør efter mange års svigtende rekruttering, derfor var en større del af bestanden ikke fiskbar.

Henrik S. Lund spurgte, hvorfor man i nogle områder i enkelte år så et kraftigt lokalt yngelnedslag. Jens Kjerulf svarede, at der generelt for Limfjorden havde været store problemer med yngelnedslag på bunden, hvorimod man blandt opdrættere i Limfjorden ikke havde haft problemer med yngelsætning på net og liner. Bo Husted Kjeldgaard tilføjede, at der ofte sås et godt yngelnedslag på bunden efter et tidligt iltsvind.

Bo Husted Kjeldgaard sagde, at erhvervet ønskede at udlægge fiskekasser i to omgange, én gang i foråret og én gang i efteråret. Dette gav mulighed for en større fleksibilitet. Mikkel Stage svarede, at der ikke umiddelbart var noget i vejen for udlægning af to omgange, så længe arealet ville være inden for den acceptable arealpåvirkning.

Bo Husted Kjeldgaard spurgte, om man vidste, hvorfor bestanden af stillehavsøsters var halveret i Løgstør Bredning. Pernille Nielsen svarede, at man ikke vidste dette, men at det var set flere steder i Limfjorden. Jens Kjerulf supplerede, at der var en høj mortalitet i områder, hvor stillehavsøsters ellers havde etableret sig.

Søren Mattesen spurgte, om *bonamia* var dødelig for stillehavsøsters. Jens Kjerulf svarede, at stillehavsøsters var bærer og vektor for *bonamia*, men ikke blev påvirket af det.

Lovns Bredning

Ansøgt fiskeri

10.000 tons blåmuslinger
100 tons søstjerner

Der var for Lovns Bredning udarbejdet en fuld konsekvensvurdering jf. køreplanen for flerårige konsekvensvurderinger. Den fulde konsekvensvurdering omfattede monitorering af bestande (blåmuslinger, flad østers, søstjerner, stillehavsøsters), opdateret ålegræsmodel, opdateret makroalgekortlægning, beregning af arealpåvirkning og opdaterede gendannelsestider for bundfauna.

Bestanden af blåmuslinger var på ca. 40.000 tons, hvilket var en stigning i forhold det foregående år. Der var kun en lille bestand af søstjerner på 130 tons på vand dybere end 3 meter. Der var ikke observeret stillehavsøsters i Lovns Bredning.

Der var foretaget fuld monitorering af ålegræs fordelt på 144 stationer fordelt på 24 transekter på vanddybder på 1-6 meter. Der var observeret ålegræs på vanddybder mellem 1-4 meter. Der var ikke observeret ålegræs på vand dybere end 4 meter. Der var observeret ålegræsbede ud til 2 meters dybde, mens frøspirende planter blev observeret på 3-4 meters dybde.

Der var lavet nye ålegræskasser baseret på en samlet vurdering af ålegræssets aktuelle udbredelse og modelresultater. Ålegræskasserne tog hensyn til alle forekomster af enkelte frøspirede planter og der er etableret en 100 meter bufferzone omkring ålegræskasserne for at beskytte mod fysiske forstyrrelser. I den sydlige del af Lovns Bredning blev der konstateret sameksistens mellem blåmuslinger og ålegræs, hvorfor det af modellen udpegede område for mulig re-kolonisering var inkluderet i ålegræskassen. I det østlige område af Lovns Bredning viste modellen mulighed for re-kolonisering af ålegræsset, men undersøgelser af tidligere og aktuelle forekomster viste ikke forekomster af sameksistens mellem ålegræs og blåmuslinger, hvorfor man området ikke var inkluderet i ålegræskasserne.

Der var også foretaget en fuld monitorering af makroalger fordelt på 42 transekter på vanddybder på 1-6 meter. Der var observeret makroalger på alle dybder, men med de tætteste forekomster på 1-4 meter. Der var observeret sargassotang på 13 % af alle transekter.

Den kumulerede arealpåvirkning for fiskeri af 10.000 tons blåmuslinger blev estimeret til 15,9 % for blåmuslinger og bundfauna med den anvendte regnemetode. Derfor blev der anbefalet udlæg af fiskekasser på max 7,9 % for ikke at overskride 15% arealpåvirkning.

Anbefalinger for Lovns Bredning

- Fiskeri af 10.000 tons blåmuslinger var bæredygtigt for bestanden
- Fiskeri af 100 tons søstjerner var bæredygtigt for bestanden
- Der anbefales udlæg af fiskekasser på max 7,9 %

Henning Mørk Jørgensen spurgte, hvordan det kunne være bæredygtigt at fiske 100 tons søstjerner ud af en bestand på 130 tons i Lovns Bredning. Pernille Nielsen svarede, at bestandsestimatet var usikkert, da regnemethoden var kopieret fra blåmuslinger. Generelt var bestanden ikke underestimeret og kun beregnet for

vanddybder > 3 meter. Henning Mørk Jørgensen kommenterede, at man lod usikkerheden gå meget den ene vej. Jens Kjerulf tilføjede, at det var en mobil bestand, som kunne flytte sig over store afstande med strømmen. Derfor burde man se på søstjernebestanden som en samlet bestand for Limfjorden. Bo Husted Kjeldgaard bemærkede, at der skulle være en høj tæthed af søstjerner, før det var rentabelt at fiske dem. Hvis bestanden reelt kun var 130 tons, ville de aldrig blive fisket.

Anna-Grethe Underlien Pedersen spurgte, om den reducerede bredde på ålegræskasserne skyldtes redueringen af bufferzonen. Pernille Nielsen svarede, at dette til dels var rigtigt, men at man også tidligere havde imødekommet fiskernes ønske om en simpel bufferzone med få koordinater. Denne tilgang havde man forladt nu.

Henrik S. Lund spurgte, om de større ålegræskasser var et udtryk for at vandkvaliteten i Lovns Bredning var forbedret. Pernille Nielsen bekræftede. Henrik S. Lund spurgte videre, hvad der indgik i modelberegningerne. Pernille Nielsen svarede, at der indgik en række parametre i GIS modellen, som har betydning for ålegræssets etablering fx fysisk eksponering (strøm, bølger mm), organisk indhold i sedimentet, lysforhold ved bunden, iltforhold og tilstedeværelsen af ålegræsbede.

Anna-Grethe Underlien Pedersen spurgte, om de nye ålegræskasser flugter med dybdegrænserne. Pernille Nielsen svarede, at i nogle områder gik ålegræskasserne ud over 3 og 4 meters dybder.

Bo Husted Kjeldgaard spurgte, om koordinaterne for de nye ålegræskasser var klar. Pernille Nielsen bekræftede. Henrik Nielsen efterspurgte en løsning for fiskerne, så det var lettere at plote koordinater ind, da det kunne være svært at overskue alle forbudsområder. Mikkel Stage svarede, at ministeriet havde noteret ønsket, men at der ikke umiddelbart kunne leveres en samlet løsning. Man var dog villige til at se på, om koordinater kunne leveres i det mest anvendte format. FST ville følge op på ønsket.

Søren Mattesen påpegede, at det var upraktisk med udlæg af fiskekasser, da det reducerede muligheden for at fiske blåmuslingerne, hvor de befandt sig.

Mikkel Stage oplyste, at der over vinteren ville blive foretaget en faglig evaluering af konsekvensvurderingerne, som i givet fald ville gælde fra næste år (sæsonen 21/22). Søren Mattesen spurgte, om dette var en administrativ eller politisk evaluering. Mikkel Stage svarede, at det i første omgang var en faglig øvelse, hvor resultaterne ville blive forelagt muslingeudvalget. Herefter ville det klarlægges, hvorvidt der var et behov for en politisk behandling.

3. Temadrøftelse om skaldyrsopdræt

Mikkel Stage forklarede, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde igangsat en revision af det gældende regelsæt for opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen. Ministeriet oplevede et stigende fokus på skaldyrsopdræt fra borgere, kommuner,

politikere og fiskeri- og opdrætserhvervet, særligt i relation til spørgsmål om visuel forurening, lokal forurening og maritim planlægning.

Muslingeudvalgets medlemmer blev inviteret til at komme med både konkret input til regelarbejdet og generelle betragtninger om skaldyrsopdræt. For at kunne have en åben drøftelse blev det aftalt, at der ikke ville blive udarbejdet referat af drøftelsen. Der var herefter en god og konstruktiv drøftelse.

Søren Mattesen ønskede at få ført til referat, at der i implementeringen af beskyttelse af Natura 2000-områder skulle tages hensyn til de socioøkonomiske forhold, hvilket med muslingepolitikens implementering ikke skete i Danmark, og det havde kostet mange arbejdspladser i udkantskommuner og mistede eksportindtægter og medvirkede fortsat til det.

4. Evt.

Der var ingen punkter eller bemærkninger under eventuelt.